

BÖLÜM 21

I-ARTUKLU SULTAN MELİK DAVUD EL MUZAFFER BİN MELİK SALİH DÖNEMİ

Bu bölüm, Artuklu Sultanı Melik Davud el-Muzaffer Bin Melik Salih'in M.S. 1370-1376 yılları arasındaki hükümdarlık dönemini, bu süreçte yaşanan iç mücadeleleri, Karakoyunlular ile olan çekişmeleri ve Mardin'e kazandırılan önemli eserlerden Latifiye Camii'ni detaylandırmaktadır.

1-M.S. 1370-1376: Artuklu Sultan Melik Davud el-Muzaffer Bin Melik Salih Döneminde Mardin

Melikü'l-Mansur'un kısa süren hükümdarlığından (1364–1368) sonra yerine oğlu Mahmud geçtiyse de, o da ancak dört ay başta kalabilmiştir. Mahmud'dan sonra yerine amcası **Şemseddin II. Davud** (1367-1376) tahta geçti. H.778 (M.1376) senesinde vefat etti. Mezarı Mardin **Hüsamiye Medresesi'ndedir**. Bölümle ilgili daha detaylı bilgiye www.talatsimdi.com yayınlar bölümünde Vakıf Şehir Artuklu Mardin kitabına ücretsiz ulaşabilirsiniz

Karakoyunlular, İran ve Irak'ta iki yüzyıla yakın hüküm süren Moğol hâkimiyetine fiilen son vererek buralarda Türkmen nüfuzunu tesis etmek suretiyle bilhassa Azerbaycan'ın Türkleşmesinde önemli rol oynayan bir Türkmen konfederasyonudur. Hangi Oğuz boyuna mensup olduğu tam olarak bilinmemektedir. Karakoyunlu oymağının etrafında toplanarak onu bir siyasî topluluk haline getiren boyların başında, asıl yurdu Erivan ile Arpaçay'ın Aras'a karıştığı yer arasındaki bölge olan Sa'dlı oymağı gelir. İkinci büyük boy ise adını, Hemedan'a yakın Bahar Kalesi'nden alan ve Hemedan yöresinde oturan Baharlı oymağıdır. Karakoyunlu kabilesi etrafında toplanan diğer Türkmen boylarını Erzurum ve Bayburt civarında bulunan Duharlı (Tokarlı), Gence ve Berdea taraflarında yaşayan Karamanlı, Maraş ve Malatya havalisindeki Ağaçeri, Doğubayazıt yöresindeki Aynlı, Erdebil bölgesindeki Çekirli (Cakırlı, Cakiri) kabileleri oluşturmaktaydı. Câber-Urfa yöresinde yaşayan Döğer boyu ile Alpavut (Alpagut) ve Karaulus oymakları da Karakoyunlular'ın siyasî

faaliyetlerine katılmışlardır. Bu dönem, “Türk’ün Türk’le imtihanı”nın çok çetin olduğu bir zamandır.

2-Dönemin Önemli Eseri: Latifiye (Abdüllatif) Camii

Dönemin önemli eserlerinden biri de **Latifiye (Abdüllatif) Camii**’dir. Mardin’de şehrin orta kesiminde, avlusunda medresesi bulunan bu Artuklu camisi tamamen kesme taştan yapılmıştır. Cümle kapısındaki kitabeye göre 772 (1371) yılında, iki Artuklu sultanına hizmet etmiş olan **Abdüllatif b. Abdullah** tarafından inşa ettirilmiştir. İçeride, mihrap duvarındaki pencere üstlerini de dolaşan çok uzun bir vakfiye kitabesi bulunmaktadır. Bugünkü minaresi, 1262’de (1846) Musul Valisi Gürcü Mehmed Paşa tarafından yaptırılmıştır.

Mihrabın sağındaki kitabede vakfiyesi yazılı ise de, kısmen bozuk olduğu için tamamen okunmamıştır. 1526 yılında 3.162 akça, 1540 yılında 4.046 akça, 1565 yılında 5.013 akça varidatı olan bu vakfın vakfiyesinde beş bağ, dokuz dükkân, biri harap iki köyün vakfedildiği görülmektedir.¹

Bu caminin günümüzdeki son halini almasını sağlayan Mardin eşrafından **Münir Çağlar**, 2005-2006 yıllarında büyük harcamalarla bu eseri geleceğe taşımıştır.¹⁷

Bu caminin en üst resimdeki son haline gelmesini sağlayan Mardin Eşrafından Münir Çağlar tarafından 2005-2006 büyük harcamalarla geleceğe taşımıştır.

17 [1] Göynüç, Nejat. *XIV. Yüzyılda Mardin Sancağı*. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, XIV. Dizi, s. 108.